

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

נשיאת אדם הנושא בידו חפץ

(קמ"א ב') **משנה:** נוטל אדם את בנו (בזרועותיו בחצר), והאבן בידו (של התינוק, ואינו נחשב כמטלטל האבן). וכלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה, ועם (=או עם) החולין.

אמר רבא: הוציא תינוק חי, וכיס תלוי בצוארו (של התינוק) - חייב משום כיס (כאילו הוא עצמו נושא את הכיס¹). תינוק מת וכיס תלוי לו בצוארו - פטור (על הוצאת שניהם²).

(ומקשה) **תנן** (במשנתנו): נוטל אדם את בנו, והאבן בידו (שמע מינה אינו נחשב כמי שמטלטל את האבן. ולגבי כיס מדוע מחייבים אותו!) אמרי דבי ר' ינאי: בתינוק שיש לו געגועין על אביו (שאם לא יטלנו יחלה. ולא העמידו טלטול שלא בידיים במקום סכנה. ואע"ג דלאו סכנת נפש גמורה, אלא סכנת חולי).

(קמ"ב א') (ומקשה) אי הכי, מאי איריא אבן, אפילו דינר נמי. אלמה אמר רבא: לא שנו אלא אבן. אבל דינר, אסור!

(ומתרץ) אבן, אי נפלה לה (מהתינוק), לא אתי אבוה לאיתויי. דינר, אי נפיל אתי אבוה לאתויי.

תניא כוותיה דרבא: המוציא אדם וכליו עליו (לבוש בבגדיו), וסנדליו ברגליו, וטבעותיו בידיו, פטור (שבגדיו בטלים לגביו. ועליו הוא פטור כרבי נתן). ואילו הוציאן כמות שהן (שהיה אותו שעליו אחוז בהם ולא לבוש בהם) חייב (הנושא, כרבא, שנחשב כאילו הוא בעצמו נושא את החפצים).

שיטות הראשונים

אחיזת תינוק כשדינר בידו: הגמרא אומרת שדינר אי נפיל אתי אבוה לאיתויי. ופירש רש"י: וטעם האיסור אינו משום טלטול, שאפילו לאוחזו בידו והתינוק מהלך ברגליו אסור רבא, שמא יפול ויבוא להביאו, וכיון שאינה סכנת נפש, לא התירו בה טלטול. ודעת הרמב"ן שלא אסרו אלא כשהוא נושא התינוק עם הדינר בידו. אבל לאחוז התינוק בידו, אע"פ שדינר ביד התינוק, אין בכך כלום³. והשו"ע⁴ סתם **כרש"י**. ובשם יש אומרים, כתב **כרמב"ן**.

1. אבל משום הוצאת התינוק פטור, כרבי נתן הסובר חי נושא את עצמו. ואף שהמוציא את החי במיטה פטור אף על המיטה, היינו משום שבטלה כלפיו, אבל כיס אינו בטל כלפי התינוק. גמרא.
2. על התינוק, כדעת רבי שמעון הסובר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. ועל הכיס פטור, שכן אגב מרירותו מבטלו לגבי התינוק שמת, ואינו חשוב לו באותה שעה. גמרא.
3. רמב"ן בחידושו. והובאו דבריו בר"ן (נ"ט א' בדפי הרי"ף, ד"ה גמרא). ובב"י או"ח שט"א. ובביאור הגר"א משמע שנוקט כדעת הרמב"ן, שכתב (על מה שכתב השו"ע ויש אומרים כהרמב"ן): כפשטא דגמרא. דאל"כ, אפילו רואה התינוק אסור. אלא דהכי קאמר: מתוך שמתירין לו טלטול הדינר, אתי לטלטל ג"כ כשהוא יפול (דהיינו, אילו היו מתירים לאב, מתוך צער התינוק, לעבור איסור ולטלטל התינוק, אע"פ שנחשב כמטלטל לדינר, יבוא לחשוב שגם לטלטל הדינר להדיא מותר). אבל אי לא נקט לתינוק (אלא רק אוחזו בידו), ליכא למיחש. עכ"ל.
4. או"ח שט"א. וכתב בב"ה"ל (ד"ה ויש אומרים), בב"ח כתב דנקטינן לחומרא כסברא הראשונה. אבל בא"ר כתב דיש לסמוך על דעה זו משום סכנת חולי. וגם דרמב"ן בתראה הוא והר"ן הביאו.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שט)

א. נוטל אדם את בנו והאבן בידו, ולא חשיב מטלטל לאבן; והוא שיש לו געגועין (פי' בן שיש לו עצבון כשאינו עם אביו) עליו, שאם לא יטלנו, יחלה; אבל אם אין לו געגועין עליו, לא. ואפלו כשיש לו געגועין עליו, לא התירו אלא באבן, אבל אם דינר בידו, ואפלו לאחז התינוק בידו והוא מהלך ברגליו, אסור דחיישינן דילמא נפיל ואיתי אבוה לאתווי. ויש אומרים שלא אסרו אלא כשהוא נושא התינוק עם דינר בידו; אבל לאחז התינוק בידו, אף על פי שדינר ביד התינוק, אין בכך כלום.

טלטול סל שבתוכו אבן

(קמ"א ב') משנה: נוטל אדם כלכלה והאבן בתוכה.

(קמ"ב א') (ומקשה) ואמאי?! תיהוי כלכלה בסיס לדבר האסור (והיא עצמה תיאסר)!

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הכא בכלכלה מלאה פירות עסקינן (שהעיקר נעשה בסיס לפירות. הלכך אבן מיטלטלת אגב כלי ופירות שהם מותרים).

(ומקשה) ולישדינהו לפירי ונישדי לאבן ונינקטינהו בידים!

(ומתיר) כדר' אלעי אמר רב (להלן) בפירות המיטנפין. הכא נמי בפירות המיטנפין (בפירות מבושלים ורכים מאוד, כגון תאנים ותותים וענבים, שאם ישליכם לארץ, ייטנפו).

(ומקשה) ולינערינהו נעורי (עד שיתלקו הפירות מן האבן לצידי הכלכלה, וינער האבן)!

(ומתיר) אלא אמר רב חייא בר אשי אמר רבא: הכא בכלכלה פחותה עסקינן (שנפחת דופנה או שוליה), דאבן גופה נעשית דופן לכלכלה.

שיטות הראשונים

טלטול כלכלה שיש בה פירות המיטנפין: לפי גירסת הגמרא, בטלה אוקימתת רבי יוחנן שהעמידה בכלכלה מלאה פירות, ונשארה המסקנה שרק אם הכלכלה פחותה והאבן נעשית לה דופן, מותר לטלטלה. אבל אם היא שלמה, אף על פי שיש בתוכה פירות המיטנפין אין מטלטלין אותה עם האבן שבתוכה, אלא ינער האבן קודם. וכן דעת ראב"ד. וכן נראה מדברי הר"ן. אבל הרמב"ם (ע"פ גירסה שונה) פסק גם את האוקימתא הראשונה, שאם יש בה פירות המיטנפין, מטלטלים אותה, דבמקום הפסד לא גזרו. והרי"ף ורא"ש השמיטו כל זה. והשו"ע פסק כרמב"ם.

5. או"ח שט,ג. על מה שכתב השו"ע: אם הם פירות שאינם נפסדים, ינערם וינער גם האבן עמהם, ולא יטלנה עמהם, ביאר המשנ"ב (ס"ק י) כיון שיוכל באיזה עצה לתקן שלא יטלטל האבן לא הקילו בזה, אף שהוא בסיס לאיסור ולהיתר. וכן אם יכול לנער האבן לבד מתוך הכלכלה ולהשליכו, ג"כ מחוייב בזה (צ"ב איך עולה בקנה אחד עם הרמב"ם שלא הציב תנאי זה). מקורות - רמב"ם וראב"ד (הל' שבת כה,טז).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שט)

ג. כלכלה מלאה פירות ואבן בתוכה, אם הם פירות רטבים, כגון: תאנים וענבים, יטל אותה כמו שהיא; שאם ינער הפירות מתוכה, יפסדו. אבל אם הם פירות שאינם נפסדים, ינערם וינער גם האבן עמהם, ולא יטלנה עמהם. והני מילי כשאינו צריך אלא לפירות או לכלכלה; אבל אם היה צריך למקום הכלכלה, מטלטלה כמות שהיא.

טלטול תרומה טהורה עם תרומה טמאה

(קמ"א ב') **משנה:** מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין.

(קמ"ב א') אמר רב חסדא: לא שנו אלא שטהורה למטה, וטמאה למעלה (והוא צריך לטהורה, ואינו יכול ליטול הטמאה בידיים לפי שהיא מוקצה. לפיכך, יטלטל הכל עד השולחן, וישליך הכל עליו, ויטול הטהורה). אבל טהורה למעלה וטמאה למטה, שקיל ליה לטהורה ושביק ליה לטמאה.

(ומקשה) וכי טהורה למטה נמי לישדינהו (את כל הפירות) ולינקטינהו (את הטהורים)! (ומתרץ) אמר ר' אלעי אמר רב: בפירות המיטנפין עסקינן.

מיתבי: מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין, בין שטהורה למעלה וטמאה למטה, בין שטמאה למעלה וטהורה למטה! תיובתא דרב חסדא!

(ומתרץ) אמר לך רב חסדא: מתניתין לצורך גופו, ברייתא לצורך מקומו.

(קמ"א ב') (המשך משנה): רבי יהודה אומר: אף מעלין את המדומע באחד ומאה?

שיטות הראשונים

הגבהת תרומה והעלאת מדומע בשבת: כתב הרמב"ם (פירוש המשנה) שאין הלכה כרבי יהודה. ולכן אין מגביהין תרומות ומעשרות בשבת, מפני שנראה כמתקן (הל' שבת כג, ט). וגם אין מעלין את המדומע באחד ומאה.

6. כשצריך את גוף התרומה הטהורה לאוכלה, אין היתר לטלטל הטמאה אם לא שהטהורה למטה. אבל אם צריך את מקום הכלי, על כרחך צריך לסלק את כולו משם, והתירו לטלטלו אגב הטהורה, גם כשהטהורה למעלה.

7. סאה תרומה שנפלה למאה של חולין, שהדין הוא שאמנם היא מתבטלת, אבל יש חובה להעלות מתוך התערובת סאה אחת וליתנה לכהן, משום גזל תרומה, הדין הוא שמותר להעלותה בשבת ויהיו החולין מותרים, ולא אמרינן מתקן הוא. ולחכמים אסור, דמתקן הוא.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

בסיס לדבר האסור

(קמ"ב ב') **משנה:** האבן שעל פי החבית, מְטָה (את החבית) על צדה והיא נופלת.

אמר רב הונא אמר רב: לא שנו אלא בשוכח (את האבן על החבית בין השמשות, ולא מדעת). אבל במניח (בכוונה), נעשה (החבית) בסיס לדבר האסור (והחבית עצמה מוקצה היא⁸).

(המשך **משנה:**) היתה בין החביות, מגביה (את החבית כולה, ומסלקה למקום אחר), ומטה על צדה, והיא (האבן) נופלת.

תניא: רבי יוסי אומר: היתה החבית מונחת באוצר (שיש בו הרבה חביות), או שהיו כלי זכוכית מונחין תחתיה, מגביה למקום אחר, ומטה על צדה והיא (האבן) נופלת, ונוטל הימנה מה שצריך לו, ומחזירה למקומה.

משנה: מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות.

אמר רב חייא בר אשי אמר רב: לא שנו אלא בשוכח. אבל במניח, נעשה בסיס לדבר האסור. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: לא שנו (בשוכח, שצריך לנער המעות) אלא לצורך גופו (של הכר). אבל לצורך מקומו, מטלטלו ועודן עליו.

(המשך **משנה:**) היתה עליו (על הכר) לשלשת (דבר מאוס), מקנחה בסמרטוט (ולא במים משום כיבוס). היתה (הכר) של עור, נותנין עליה מים עד שתכלה (השלשית, שעור אינו בר כיבוס⁹).

אמר ר' אושעיא: שכח ארנקי בחצר, מניח עליה ככר או תינוק, ומטלטלה.

אמר רב יצחק: שכח לבינה בחצר, מניח עליה ככר או תינוק ומטלטלה.

אמר מר זוטרא: הלכתא ככל הני שמעתתא בשוכח.

רב אשי אמר: אפילו שכח נמי לא. ולא אמרו ככר או תינוק, אלא למת בלבד (המוטל בחמה משום כבוד הבריות).

גרסינן לעיל, פרק כל הכלים (קכ"ג ב'):

אמר רבא: דבר שמלאכתו לאיסור, לצורך גופו ולצורך מקומו - אין (התירו לטלטל), מחמה לצל - לא.

איתיביה אביי: מדוכה, אם יש בה שום - מטלטלין אותה. ואם לאו - אין מטלטלין אותה (ומשמע שאם אין בה שום, גם לצורך גופו ומקומו אסור לטלטלה)!

(ומתוך) הכא במאי עסקינן (שאסור כשאין בה שום), מחמה לצל.

שיטות הראשונים

שכח אבן ומעות, האם יכול לטלטל משום הפסד המוקצה: כתב **רבינו ירוחם**, ומעות שעל הכר, אם חושש שמא

8. צ"ב מדוע אין החבית בסיס גם ליין החשוב מהאבן, ויהיה מותר.

9. ומיהו, כיבוס ממש לא, והואיל וסתם כרים וכסתות רכים ניהו, שייך למימר בהו כיבוס בעורות רכין. ומיהו, שרייתן לא זהו כבוס, וכן מפורש בזבחים בפרק דם חטאת. רש"י. וראה לעיל (סוף פרק תולין) מש"כ בסוגית כיבוס עור.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

יגנבו, כתבו המפרשים דאסור לטלטל הכר בעודם עליו בשבת¹⁰.

אבל במניח, נעשה בסיס לדבר האסור: מדברי רש"י משמע דכל שהניח על דעת שישארו שם בכניסת השבת, אף על פי שדעתו ליטלו בשבת, מיקרי מניח. ודעת רז"ה, רבינו תם, ר"י, ספר התרומה, וסמ"ג, דלא חשיב כמניח כיון שדעתו ליטלו בשבת. והשו"ע¹¹ סתם כרש"י, ובשם יש אומרים כתב **כרבינו תם**¹².

האם נעשה בסיס לדבר האסור שאין לו חשיבות: כתב הרשב"א דמסתברא שאין אומרים נעשה בסיס אלא בנר שיש לו חשיבות בסיס קצת¹³. אבל עצמות וקליפים דלא חשיבי ואינו מצניעם כלל, לעולם אין להם תורת בסיס¹⁴. וכן דעת תוספות¹⁵.

רק בעלים של כלי יכול להפכו לבסיס לדבר האסור: דעת אור זרוע, שאם אדם הניח דבר אסור על של חבירו, לא אמרינן ביה דנעשה בסיס לדבר האסור, דאין אדם אוסר על של חבירו שלא מדעתו. וכן פסק הרמ"א¹⁶.

דין בסיס לדבר האסור בכיסוי קדירה: כתב הרז"ה, שקדירה שטמנה או שכיסה אותה בדבר שאינו ניטל בשבת,

10. המג"א למד מדברי רבינו ירוחם לאסור ניעור הכר כשאינו צריך לכר, אלא חושש משום פסידת המוקצה. והובאו דבריו במשנ"ב (שט, ס"ק יז), דדווקא בשצריך ליקח מהיין שבתוכה, וכן בכר כשצריך לשכב עליו, ולכן הותרו לטלטל המוקצה באופן זה שאינו מטלטלו להדיא, רק ע"י ניעור. אבל בשעה"צ (ס"ק יז) כתב דדין זה לא ברירא כולי האי, דאפשר בניעור קיל טפי. ומרבינו ירוחם אין ראיה, דמיירי לענין טלטול הכר ממש עם המעות. ועיי"ש שגם הבית מאיר תמה על המג"א.

11. אור"ח שט, ד. כתב המשנ"ב (ס"ק כא) דבמקום פסידא יש לסמוך על דעת רבינו תם. ועוד כתב דאפילו לדעה זו מסתברא דדוקא כשחשב בהדיא לסלק אח"כ המוקצה בשבת (על ידי ניעור או על ידי גוי) או דבר שדרכו בכך לסלק המוקצה אח"כ; אבל אם חשב בסתמא שיהיה מונח עליו המוקצה בשבת, לכולי עלמא נעשה בסיס אף דלא חשב בהדיא שיהיה מונח עליו כל השבת. מקורות - רש"י (נ"א א', ד"ה הרי). רבינו תם (ספר הישר, סי' רמד; הו"ד בתוספות נ"א א', ד"ה או). בעל התרומה (הל' שבת, סי' רנד, ד"ה פרק נוטל). סמ"ג (לאוין סי' סה, ד"ה מסקינן בפרק נוטל). ר"י (הו"ד בסמ"ג). רז"ה (מז ב ברי"ף, ד"ה ת"ר פגה).

12. **האחרונים דנו בחפץ היתר שמונח עליו כלי שמלאכתו לאיסור:** הפמ"ג (ריש סי' שח, משבצות זהב, אות ד) כתב דצ"ע אי הוי בסיס, דכיון דכלי שמלאכתו לאיסור שרי לטלטל לצורך גופו ומקומו, יש לומר דהתחתון לאו בסיס הוא (ולכך נטו רוב אחרוני זמננו). ודעת ערוך השולחן (אור"ח שי, סעי' ט) שהתחתון נחשב בסיס (וגם לדידיה, פשוט שכשנעשה בסיס לכלי שמלאכתו לאיסור, מותר עכ"פ לצורך גופו ומקומו, כמוקצה עצמו).

13. כמעות שעל הכר שאדם רוצה להצניעם כדי שלא יאבדו, ואבן שעל פי החבית נמי לפי שהיא צריכה לבנין, ואדם חס עליה שלא תאבד, וכן שלא תתקלקל ותשבר אם תעמוד במקום, כאבני גזית ודומיהם, והוא הדין והוא הטעם לאבן שבכלכלה. וכן נר ושמן ופתילה שהן צריכים להיות בסיס לאור, וכל כיוצא בהם. והלכך במניח נעשה בסיס גמור, ובשוכח נעשה בסיס קצת, והלכך אינו מסלק אלא מנער, והן נופלים מאליהן.

14. ואף על פי שהניחם על השלחן כדי שלא יטנף הבית, מכל מקום לא לצורך עצמם הניחם שם, ולא להצניעם מחמת חשיבותן הלכך, אין הטבלא בסיס להם כלל, אלא מסלק את הטבלה ומנערה.

15. מקורות - תוספות (ביצה כ"א ב', ד"ה כוונא). רשב"א (ביצה ב' א', ד"ה ובית הלל אומרים).

ובעיקר דין בסיס, כתב המשנ"ב (שט, ס"ק יח) דמסיק במג"א דלא מקרי בסיס אא"כ הניח עליו דבר המוקצה בשביל שיתיישב עליו בטוב. אבל מה שמניחין בדרך אקראי, כמו שרגילין להשים בתיבה חפצים אלו על אלו מפני שאין לו ריוח לפנות לכל חפץ מקום בשולי התיבה, כי האי גוונא לא חשיב מניח אלא שוכח, ומותר לטלטל חפץ המותר אחר שניערו המוקצה מעליו (ומ"מ התיבה גופא לכו"ע הוי בסיס לדבר איסור אם המוקצה חשוב יותר ואסור לטלטלה, דהא עכ"פ דעתו היה שיהיה מונח המוקצה בתיבה. חיי אדם). ויש מחמירין בכל זה. ובמקום הצורך נראה דיש להקל, דכמה אחרונים סוברין כוותיה דהמג"א. עיי"ש.

16. אור"ח שט, ד. וכתב המשנ"ב (ס"ק כז) בשם אחרונים, שאם עשה כן לטובת חבירו, ומן הסתם ניחא ליה בזה, נעשה הכלי בסיס. ובדה"ח מצדד דאם היה בדעתו לסלק אח"כ המוקצה בשבת, נוכל לצרף בזה דעת הראשונים דבזה לא מקרי בסיס כלל. מקורות - אור זרוע (הל' ערב שבת, סוסי' כט; הלכות שבת, סי' פו).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

אין הקדירה נעשית בסיס להטמנה ולכיסוי, משום שאינה תשמיש להם, אלא אדרבה הם תשמישין לקדירה¹⁷.
וכן דעת רשב"א ור"ן¹⁸.

טלטול כלי שמלאכתו לאיסור ע"י ככר או תינוק: כתב הרא"ש בתשובה, דכלי שמלאכתו לאיסור, יש לו היתר
אפילו מחמה לצל ע"י ככר או תינוק¹⁹. ודעת הרשב"א ועוד, לאסור²⁰. והשו"ע²¹ כתב דעת הרא"ש בשם יש
מתירים.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שט)

ד. שִׁכַּח אָבֵן עַל פִּי חֲבִית, או מַעוֹת עַל הַכֶּר, מִטָּה חֲבִית עַל צֵדָה וְהָאָבֵן נֹפֶלֶת, וּמִנְעֵר הַכֶּר וְהַמְעוֹת נֹפְלִים; וְאִם הָיְתָה
הַחֲבִית בֵּין הַחֲבִיתוֹת, בְּעֵנָן שְׁאִינוּ יָכוֹל לְהַטּוֹת אוֹתָהּ בְּמִקּוּמָהּ, יָכוֹל לְהַגְבִּיהָ כְּמוֹ שֶׁהָיָה עִם הָאָבֵן לְמִקּוּם אַחֵר
לְהַטּוֹתָהּ שָׁם כְּדִי שִׁיפֹל מֵעֲלֶיהָ. וְאִם הִנִּיחָם עָלֶיהָ מִדַּעְתּוֹ, עַל דַּעַת שְׂשִׁיטָאָרוֹ שֶׁם בְּכִנִּיסַת הַשֶּׁבֶת, אָסוּר לְהַטּוֹת
וּלְנַעֵר. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֶפְלוּ הִנִּיחָם שָׁם עַל דַּעַת שְׂשִׁיטָאָרוֹ שֶׁם בְּכִנִּיסַת הַשֶּׁבֶת כְּדִי שִׂיטְלָם בַּשֶּׁבֶת, מִתֵּר לְהַטּוֹת וּלְנַעֵר
בַּשֶּׁבֶת; וְלֹא אָסְרוּ אֶלָּא בְּמִנִּיחָם עַל דַּעַת שְׂשִׁיטָאָרוֹ שֶׁם כָּל הַשֶּׁבֶת.

הגה: וְאִזּוּ אֶפְלוּ נֹטֵל הָאָסוּר מִשָּׁם, אָסוּר לְטַלֵּטל הַכִּלִּי דְּמֵאחֵר שֶׁנִּעְשָׂה בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר לְמִקְצַת הַשֶּׁבֶת, אָסוּר כָּל הַשֶּׁבֶת כָּלָה; וְכֵן
בְּכָל מִקְצָה. וְכֵן לְקַמֵּן סִימָן ש"י. אִם אָדָם הִנִּיחַ דָּבָר מִקְצָה עַל שֵׁל חֲבֵירוֹ, לֹא אִמְרִינוּ דְּנִעְשָׂה בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר, דְּאִין אָדָם אוֹסֵר שֵׁל
חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ (אור זרוע).

ה. הָא דְּלֹא שָׂרִי אֶלָּא לְהַטּוֹת וּלְנַעֵר, דְּוָקָא בְּצָרִיף לְגוֹף הַחֲבִית וְהַכֶּר; אֲבָל אִם צָרִיף לְמִקּוּם הַחֲבִית וְהַכֶּר וְלֹא תִסְפִּיק
לֹא הִטָּיָה וְהִנְעוּר, יָכוֹל לְטַלֵּטְלָם עִם הָאָבֵן וְעַם הַמְעוֹת שֶׁעָלִיָּהֶם לְפָנוֹת מְקוּמָם. (וְכֵן הוּא לְקַמֵּן סִי' ש"י) (ס"ז).

(או"ח, הלכות שבת, סימן שח)

ה. יֵשׁ מִתִּירִים לְטַלֵּטל כָּלִי שֶׁמְלַאכְתּוֹ לְאָסוּר אֶפְלוּ מִחֲמָה לְצֹל עַל יְדֵי כָּכָר אוֹ תִינוֹק.

(או"ח, הלכות שבת, סימן שיא)

ה. אִם צָרִיף לְמִקּוּם הַמֵּת אוֹ לְדָבָר שֶׁהֵמַת מִנָּח עָלָיו, מִתֵּר לְטַלֵּטְלוֹ מִן הַצֵּד דְּהִינּוּ שֶׁהוֹפְכּוֹ מִמֵּטָה לְמֵטָה, כִּיּוֹן דְּלָצְרִף
דָּבָר הַמֵּתֵר הוּא לֹא הִתִּירוֹ לְטַלֵּטל עַל יְדֵי כָּכָר אוֹ תִינוֹק אֶלָּא בְּמַת בְּלִבָּד, אֲבָל לֹא בְּשִׂיטָא דְּבָרִים הָאָסוּרִים לְטַלֵּטל.

17. והוה ליה כפגה שטמנה בתבן, וחררה שטמנה בגחלים, שהתבן והגחלים תשמיש לפגה וחררה, ואין הפגה והחררה תשמיש להם.
רשב"א (בהביאו דברי הר"ז).

18. **ולעניין הלכה,** מדברי המג"א (רנטא, ס"ק ו; שיא, ח, ס"ק כג) **והגר"א** (שיא, ח, ס"ק כו) **מתבאר, שכן הסכימו להלכה השו"ע ורמ"א**
עיי"ש. מקורות - ר"ז (מז ב ברי"ף, ד"ה ת"ר פגה). רשב"א (נ"א א', ד"ה ושמעתין). ר"ן (כג ב ברי"ף, ד"ה טמן).

19. וזהו ששינינו במדוכה אם יש עליה שום, מטלטלין אותה. ואע"ג דלא אמרו (קמ"ב ב') ככר או תינוק אלא למת, התם במוקצה מחמת
גופו כאבנים וכיו"ב, אי נמי בארנקי מליאה מעות דבטל לגבי מעות, דהוו כמו אבנים. אבל מדוכה, כיוון שיש עליה תורת כלי, שרי
לטלטלה אגב אוכלין שעליה.

20. ומפרשים שמדוכה היינו טעמא דשרי לטלטלה אגב שום שעליה, מפני שהמדוכה לשום, כקדירה לתבשיל. שהיא תשמיש לשום
מבעוד יום. הלכך שרי לטלטלה אפילו מחמה לצל.

21. או"ח שח,ה. **והט"ז** (או"ח שיא,ה) **השיג על דברי השו"ע בסעיף זה, ובביאור הגר"א כתב שהאמת כדברי הט"ז.** מקורות - רא"ש (שו"ת,
כלל כב, ס' ח). רשב"א (עבודת הקודש, בית מועד, שער ה, בדיני מוקצה ונולד ביום טוב; שבת קכ"ג א', ד"ה הא דתנן מדוכה). ולגבי
טלטול מוקצה מחמת איסור לצורך גופו ומקומו, עיין לעיל, מ"ד א', במשנת מטלטלין נר חדש אבל לא ישן.